

Komentář výsledků hospodaření nefinančních podnikatelských subjektů se 100 a více zaměstnanci¹ za 1. až 4. čtvrtletí 2006 ve srovnání se stejným obdobím 2005

Údaje této publikace byly získány z datového souboru 4448 jednotek (nárůst o 2,1 %) s průměrným evidenčním přepočteným počtem 1,586 mil. zaměstnanců (nárůst o 2,4 %). Všechny údaje finančních ukazatelů jsou v běžných cenách².

Průměrný počet aktivních podniků se meziročně zvýšil o 91, počet **ztrátových podniků** se přitom snížil o 40 na podíl 21,4 %, počet **ziskových podniků** se naopak zvýšil o 131. Ve ztrátových podnicích bylo zaměstnáno 368,7 tis. zaměstnanců (nárůst o 0,2 % na podíl 23,3 %). Ztráta, vykázaná těmito podniky byla proti stejnému období 2005 o 6,1 mld. Kč nižší (o 14,1 %), hrubý zisk ziskových podniků přitom meziročně vzrostl o 65,1 mld. Kč (o 21,1 %).

Souhrnný výsledek hospodaření před zdaněním (hrubý zisk) za 1. až 4. čtvrtletí 2006 dosáhl 336,7 mld. Kč. Jeho objem v porovnání s 1. až 4. čtvrtletím 2005 byl o 26,9 % vyšší v důsledku vyššího nárůstu celkových výnosů (o 14,0 %), než činil růst nákladů (o 13,3 %). **Rentabilita nákladů**³ přitom vzrostla (o 0,7 bodu% na 6,4 %) a **rentabilita vlastního kapitálu** se zvýšila (o 1,9 bodu% na 14,7 %).⁴

Celkový **nárůst hrubého zisku** o 26,9 % (tj. o 71,3 mld. Kč) byl důsledkem nárůstů ve všech **institucionálních subsektorech - ISEKTORech**⁴): podniky veřejné (o 41,8 %, tj. o 13,1 mld. Kč), domácí soukromé podnikatelské jednotky (o 8,1 %, tj. o 8,3 mld. Kč), podniky pod zahraniční kontrolou (o 37,8 %, tj. o 49,6 mld. Kč).

V průmyslu celkem hrubý zisk meziročně vzrostl o 28,2 %, tj. o 52,4 mld. Kč, z toho ve zpracovatelském průmyslu o 24,3 %, tj. o 30,4 mld. Kč. K nejvýraznějším a váhově nejvýznamnějším nárůstům došlo u **průmyslových odvětví**: výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody; výroba dopravních prostředků, výroba kovů, hutních a kovodělných výrobků; výroba a opravy strojů a zařízení. K největšímu meziročnímu poklesu hrubého zisku došlo naopak u těžby energetických surovin; výroby potravin tabákových výrobků a nápojů; výroby vlákniny, papíru, vydavatelství a tiskovin; výroby textilních a oděvních výrobků.

U neprůmyslových odvětví došlo k nejvýraznějšímu nárůstu u odvětví: obchod a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží; stavebnictví a u činností v oblasti nemovitostí a pronájmu.

Ukazatele finančního hospodaření nefinančních podniků se 100 a více zaměstnanci

	1. čtvrtletí 2006		2. čtvrtletí 2006		3. čtvrtletí 2006		4. čtvrtletí 2006		1.Q 06 až 4.Q 06	
	skutečnost	index	skutečnost	index	skutečnost	index	skutečnost	index	skutečnost	index
Výnosy	1 286,3	115,7	1 400,1	112,2	1 350,4	112,6	1 589,9	115,5	5 626,6	114,0
Tržby za vlastní výrobky, služby a zboží	1 192,1	117,5	1 258,4	111,1	1 239,2	112,3	1 401,8	115,1	5 091,5	114,0
Náklady	1 204,5	114,7	1 306,5	111,9	1 275,2	111,7	1 503,8	114,7	5 290,0	113,3
Výsledek hospodaření před zdaněním	81,8	130,9	93,6	116,2	75,2	130,9	86,1	132,6	336,7	126,8
Výkony (včetně obchodní marže) ⁵	961,2	118,9	1 009,8	113,5	992,8	116,7	1 117,3	118,0	4 081,2	116,7
Výkonová spotřeba	696,4	122,3	728,7	115,1	721,3	117,7	829,3	119,7	2 975,7	118,6
Účetní přidaná hodnota	264,8	110,8	281,1	109,6	271,5	114,1	288,0	113,4	1 105,5	111,9

v mld.Kč

Účetní přidaná hodnota v běžných cenách vzrostla meziročně o 11,9 % a její absolutní objem za sledované období dosáhl 1105,5 mld. Kč. **Výkony**⁶ se za stejné období meziročně zvýšily o 16,8 %, **výkonová spotřeba** o 18,6 %, **obchodní marže**⁷ vzrostla o 15,1 %.

¹ Údajové tabulky viz též www.czso.cz, Ediční plán publikací 5) Makroekonomika, 5.1 Finanční hospodaření

² Čtvrtletní údaje roku 2006 je třeba považovat za předběžné, údaje roku 2005 jsou semidefinitivní, revidované k 21. 4. 2006.

Všechny uváděné změny jsou meziroční, tzn. vyjadřují rozdíl nebo index ze stejných období roku 2006 a 2005.

Údaje o počtu jednotek a zaměstnanců a stavové finanční ukazatele uvádějí hodnoty k poslednímu dni sledovaného období. Tokové údaje představují hodnoty za aktuální čtvrtletí

³ Rentabilita nákladů = 100 * (výsledek hospodaření před zdaněním / náklady celkem) [%]

⁴ Rentabilita vlastního kapitálu = 100 * (výsledek hospodaření před zdaněním / vlastní kapitál) [%]

⁵ podniky veřejné = ISEKTOR 11001; soukromé národní podniky a podnikatelé = ISEKTORY 11002+14100+14200; podniky pod zahraniční kontrolou = ISEKTOR 11003

⁶ Výkony (včetně obchodní marže) = výkony + obchodní marže

⁷ Výkony = tržby za prodej vlastních výrobků a služeb + aktivace + změna stavu zásob vlastní výroba

⁸ Obchodní marže = tržby za prodej zboží - náklady na prodané zboží

Celkový meziroční nárůst účetní přidané hodnoty o 117,9 mld. Kč je výsledkem růstu ve všech **institucionálních subsektorech**: u podniků národních veřejných o 19,7 mld. Kč, tj. o 17,6 %; u soukromých domácích podniků a podnikatelů o 18,0 mld., tj. o 4,5 %; u podniků pod zahraniční kontrolou o 80,1 mld. Kč, tj. o 17,0 %.

V průmyslu celkově vzrostla účetní přidaná hodnota o 11,1 %, tj. o 69,7 mld. Kč, z toho ve zpracovatelském průmyslu o 9,7 %, tj. o 47,3 mld. Kč. Nejvýznamnější příspěvky k růstu účetní přidané hodnoty nastaly u **průmyslových odvětví**: výroba kovů, hutních a kovodělných výrobků; výroba elektrických a optických přístrojů; výroba dopravních prostředků; výroba a opravy strojů a zařízení; výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody. K meziroční stagnaci až poklesu došlo u odvětví: výroba potravinářských a tabákových výrobků; výroba vlákniny, papíru vydavatelství a tiskárenství; výroba textilních a oděvních výrobků; koksování, rafinérie ropy a jaderných paliv a výroba ostatních nekovových minerálních výrobků.

U neprůmyslových odvětví došlo k nárůstu účetní přidané hodnoty u odvětví obchod a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží; sekce činností v oblasti nemovitosti a pronájmu; komplex sekcí doprava, skladování a spoje; stavebnictví; komplex sekcí školství, zdravotnictví a veřejné služby; komplex sekcí zemědělství, lesnictví, rybářství.

Účetní přidaná hodnota na zaměstnance (tj. měsíční průměr z podílu účetní přidané hodnoty a průměrného přepočteného počtu zaměstnanců) vzrostla o 9,3 % na 58,1 tis. Kč/měs. **Osobní náklady na zaměstnance** (průměr. přepočt.) za měsíc přitom ve sledovaném období vzrostly o 7,0 % na 28,9 tis. Kč/měs.

Stav souhrnného majetku (aktiv) nefinančních podniků se 100 a více zaměstnanci ke konci 4. čtvrtletí 2006 dosáhl 4 365,8 mld. Kč, tzn. meziroční růst o 12,9 %. V majetkové struktuře tvořil největší část dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek (2 056,8 mld. Kč, nárůst o 5,0 %). Stav zásob činil 441,8 mld. Kč (nárůst o 10,4 %), peníze a účty v bankách 269,3 mld. Kč (nárůst o 28,9 %), pohledávky z obchodního styku a poskytnuté zálohy 779,1 mld. Kč (nárůst o 15,5 %), krátkodobý finanční majetek⁸ 126,6 mld. Kč (nárůst o 21,2 %), zbývající finanční aktiva⁹ 692,2 mld. Kč (nárůst o 33,3 %).

K meziročnímu nárůstu **odpisovaného dlouhodobého majetku** o 98,1 mld. Kč došlo při meziročním poklesu hrubých investic (tj. pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vč. pozemků a ložisek nerostných surovin) za 4. čtvrtletí 2006 o 13,8 mld. Kč, tj. o 4,8 %.

Stav celkových zásob vzrostl ke konci 4. čtvrtletí 2006 proti stejnému období roku 2005 o 41,5 mld. Kč, tj. o 10,4 %. V tom vzrostly zásoby: výrobků (o 13,7 mld. Kč, tj. o 20,6 %), nedokončené výroby a polotovarů (o 9,8 mld. Kč, tj. o 10,5 %), materiálu (o 17,0 mld. Kč, tj. o 12,8 %), zásoby zboží (o 1,0 mld. Kč, tj. o 0,9 %). **Doba obratu celkových zásob** (z tržeb)¹⁰ se ve 4. čtvrtletí meziročně zkrátila o 2,3 dne v průměru na 39,0 dne.

Zásoby *)

	Zásoby celkem		Zásoby materiálu		Zásoby vlastní výroby		Zásoby zboží	
	mld.Kč	meziroční index	mld.Kč	meziroční index	mld.Kč	meziroční index	mld.Kč	meziroční index
4. čtvrtletí 2005	400,3	104,0	132,4	94,3	159,9	113,2	108,0	104,6
1. čtvrtletí 2006	420,5	105,7	134,2	102,6	173,0	105,0	113,2	111,0
2. čtvrtletí 2006	429,1	104,5	136,0	102,7	181,6	106,5	111,5	103,6
3. čtvrtletí 2006	444,6	108,9	144,0	110,6	190,9	116,3	109,7	96,4
4. čtvrtletí 2006	441,8	110,4	149,3	112,8	183,5	114,7	109,0	100,9

*) Údaje o stavu k poslednímu dni příslušného čtvrtletí

U jednotlivých **institucionálních subsektorů** došlo k nárůstu **zásob** u podniků pod zahraniční kontrolou (o 38,8 mld. Kč, tj. o 18,8 %). Přitom vzrostly jejich zásoby materiálu, nedokončené výroby a polotovarů, výrobků i zásoby zboží. V subsektoru národních soukromých podniků a podnikatelů zásoby vzrostly o 7,2 mld. Kč (tj. o 4,1 %), u podniků veřejných došlo k poklesu zásob o 4,6 mld. Kč (tj. o 23,5 %).

Z hlediska **odvětvové struktury** zaznamenal průmysl průměrný nárůst zásob o 14,2 % (tj. o 37,7 mld. Kč), z toho nejvyšší růst byl zaznamenán u odvětví: výroba dopravních prostředků, výroba pryžových a plastových výrobků, výroba elektrických a optických přístrojů, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody. Ke stagnaci, resp. mírnému poklesu zásob došlo u odvětví: výroba potravinářských a tabákových výrobků; výroba vlákniny, papíru vydavatelství a tiskárenství; výroba textilních a oděvních výrobků; výroba usní a výrobků z usní. K nárůstu zásob došlo také u všech neprůmyslových odvětví s výjimkou dopravy, kde byl vykázan pokles o 10,2 mld. Kč, tj. o 62,6 % (vliv organizačních změn).

Ve struktuře **souhrnných zdrojů krytí – pasiv** - došlo ke konci 4. čtvrtletí 2006 k růstu vlastního kapitálu o 222,5 mld. Kč, tj. o 10,8 %. Podíl vlastního kapitálu na krytí bilanční sumy se mírně snížil z 53,5 na 52,5 %. Předlužení, tj. záporná hodnota vlastního kapitálu, se vyskytovalo u 207 nefinančních podniků, zaměstnávajících 50,1 tis

⁸ Krátkodobý finanční majetek = krátk. dluhopisy vč. směnek + krátk. úvěry a půjčky (poskytnuté)

⁹ Zbývající finanční aktiva = dlouhodob. finanč. majetek (akcie, dluhopisy, úvěry, půjčky, směnky) + ostatní pohledávky a časové rozlišení

¹⁰ Doba obratu zásob = $i \cdot 360 \cdot \text{zásoby} / (\text{tržby z vlast. produkce} + \text{tržby za zboží})$

i = 1 pro čtyři čtvrtletí; i = 0,75 pro tři čtvrtletí; i = 0,5 pro dvě čtvrtletí; i = 0,25 pro jedno čtvrtletí

zaměstnanců (tj. o 1 podnik více a naopak o 261 zaměstnanců méně než na konci 4. čtvrtletí 2005). Celková výše předlužení byla -27,2 mld. Kč, tzn. zlepšení o 2,3 mld. Kč.

Při hodnocení vývoje předlužení je třeba brát v úvahu, že tento vývoj je významně ovlivňován ukončením činnosti některých podniků po vstupu do konkursního řízení či likvidace (tyto podniky nejsou obsaženy v hodnoceném souboru).

Cizí zdroje včetně rezerv (pasiva – vlastní kapitál) představovaly ke konci 4. čtvrtletí 2006 celkem 2 075,0 mld. Kč, tj. 47,5 % pasiv. V tom závazky z obchodního styku 794,3 mld. Kč (nárůst o 14,2 %), ostatní krátkodobé cizí zdroje¹¹ 235,6 mld. Kč (nárůst o 13,3 %). Meziroční nárůst o 7,9 % na 160,9 mld. Kč se projevil u rezerv, zbývající pasiva pak představují¹² 884,2 mld. Kč (nárůst o 18,7 %).

Finanční hospodaření podniků pod zahraniční kontrolou (nefinanční podnikatelské subjekty se 100 a více zaměstnanci)

V sektoru podniků pod zahraniční kontrolou pokračoval trend efektivnějšího využívání a zhodnocování finančních, materiálních i personálních zdrojů. Tento sektor podniků měl rozhodující vliv na celkový růst účetní přidané hodnoty. Počet podniků pod zahraniční kontrolou se 100 a více zaměstnanci meziročně vzrostl o 7,0 %, počet jejich zaměstnanců přitom vzrostl o 8,1 %. Hodnota jejich dlouhodobého majetku se zvýšila o 18,3 %. Nárůst účetní přidané hodnoty činil 17,0 %, hrubý zisk vzrostl o 37,8 %.

Vzhledem k tomu, že do hodnot ukazatelů se promítají současně změny trendové i strukturální, vypovídá o specifických odlišnostech subsektoru podniků pod zahraniční kontrolou více **porovnání velikostí podílů pro různé typy ukazatelů** než jejich meziroční vývoj. Podíly na zdrojích podnikání představují: 40,0 % z počtu zaměstnanců a 42,7 % z dlouhodobého majetku. Podíly finančních ukazatelů, vypovídajících o úspěšnosti podnikatelské činnosti, jsou vyšší: 49,9 % u přidané hodnoty a 53,7 % u hrubého zisku. Podíl na hrubých investicích ve 4. čtvrtletí 2006 byl 49,3 %.

Rozdíl ve velikosti podílů na zdrojích a na výsledcích podnikání i v tomto čtvrtletí potvrzuje efektivnější využívání a vyšší zhodnocování zdrojů u podniků pod zahraniční kontrolou. Vypovídá o tom i jejich váha na celkovém meziročním růstu účetní přidané hodnoty podniků se 100 a více zaměstnanci ve sledovaném období celkem – viz výše. Tento závěr potvrzují také poměrové finanční ukazatele podniků pod zahraniční kontrolou při porovnání s průměrnými hodnotami dosahovanými v celém souboru podniků: zejména produktivita vyjádřená jako účetní přidaná hodnota na zaměstnance za měsíc (72,5 proti 58,1 tis. Kč) a rentabilita vlastního kapitálu (18,4 proti 14,7 %). Vyšší efektivnost vyjádřená produktivitou práce z přidané hodnoty se pak také promítá i do vyšší průměrné mzdy cca o 2,1 tis. Kč / měsíc (22,5 proti 20,4 tis. Kč / měs).

Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou se 100 a více zaměstnanci a jejich podíly na celém souboru

Finanční ukazatele podniků pod zahraniční kontrolou	1. až 4. čtvrtletí 2005		1. až 04. čtvrtletí 2006		
	skutečnost	poměr k celku v %	skutečnost	index	poměr k celku v %
Počet jednotek	1 330	30,5	1 424	107,1	32,0
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený (pp) v tis. osob	586 720	37,9	634 268	108,1	40,0
Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek odpisovaný v mld. Kč	741,6	37,9	877,3	118,3	42,7
Tržby za vlastní výrobky a služby v mld. Kč	1661,1	51,2	2074,0	124,8	54,4
Tržby za zboží v mld. Kč	689,2	56,4	766,6	111,2	59,9
Výkony (bez obchodní marže) v mld. Kč	1707,7	51,2	2117,4	124,0	54,4
Výkonová spotřeba (úč.mezispotřeba) v mld. Kč	1345,1	53,6	1694,8	126,0	57,0
Výnosy celkem v mld. Kč	2559,6	51,9	3070,8	124,4	54,2
Náklady celkem v mld. Kč	2428,4	52,0	2890,0	119,0	54,6
Výsledek hospodaření před zdaněním v mld. Kč	131,2	49,4	180,8	137,8	53,7
Účetní přidaná hodnota v mld. Kč	472,0	47,8	552,1	117,0	49,9
Hrubé investice *) v mld. Kč	147,0	51,2	148,4	101,0	49,4
Průměr. měsíční produkt. práce z přidané hodnoty v Kč/zaměst (pp)	67040,9	126,2	72536,8	108,2	124,8
Průměr. měsíční mzda na zaměst. (prům.fyzic.osob) v Kč	21165,4	111,0	22536,9	106,1	110,3

*) Hrubé investice = pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku celkem (vč. pozemků a ložisek nerost. surovin)

¹¹ Ostatní krátkodobé cizí zdroje = krátk. přijaté úvěry a půjčky + krátk. dluhopisy vč. smének

¹² Zbývající pasiva = dlouh. přijaté úvěry a půjčky + dlouh. dluhopisy vč. smének + ostatní závazky a časové rozlišení